

Eindbijeenkomst, 3 oktober 2019 – verslaglegging

Locatie: Molenplaats, Arnhem

Tijd: 18:30-21:45uur

Opening

Raymond heet iedereen welkom: We praten u vanavond bij en presenteren daarbij het Concept Bomenplan. U heeft de stukken per mail of via de website kunnen inzien. Na de pauze kunt u reageren, vragen stellen en om verduidelijking vragen. Daarmee is deze avond ook anders dan de andere avonden.

Behoud Bomen Arnhem (BBA) wil graag het woord: Ik heb het Bomenplan onder de loep genomen. Ik mis respect voor bomen. Ook mis ik de kapvergunning. Vandaag ook weer nieuws over de biomassacentrale. Ik vind het tenenkrommend en tergend dat dit kan. Elke boom die leeft en gezond is, moeten we laten staan en van de oude dag laten genieten. Er wordt heel weinig geluisterd. Wij willen allemaal de Kapvergunning terug. We hebben 1800 handtekeningen daarvoor opgehaald. We zien niets terug van wat we willen. We doen braaf mee en het ziet er mooi uit, maar het betekent niets. Ik spreek samen met 9 organisaties, die hier ook vertegenwoordigd zijn. Ook Kappen met Kappen uit Nijmegen is aanwezig. GroenLinks zegt dat het niet erg is om met Biomassa aan de gang te gaan. Maar dat is wel erg.

Vraaggesprek met wethouder Cathelijne Bouwkamp (Raymond)

We gaan in gesprek met wethouder Cathelijne Bouwkamp over de aanleiding en het proces van het Bomenplan.

Cathelijne: Naar aanleiding van de situatie in het Lauwerspark en de keuzes die daar gemaakt zouden worden, ben ik gaan nadenken over ons beleid en de keuzes die we op sommige punten maken. We willen bewoners bij ons proces betrekken en niet pas bij de Raad een inspraakmogelijkheid geven. We wilden het als College anders doen en stelden ons de vraag: wat is er voor nodig om het groene karakter en het belang voor bomen te behouden en versterken? Ik hoopte hier al maanden eerder te staan om u ons plan te kunnen presenteren. Het is heel vervelend voor ons allemaal dat we hier nu pas in oktober staan. Er is ook veel van u gevraagd. We hebben binnen de gemeente problemen binnen het sociaal domein (een tekort) en daarbij een politieke crisis. We hebben daarom als College besloten pas op de plaats te nemen, ook met betrekking tot andere zaken. Er was teveel onrust. Het is wel heel frustrerend. We willen allemaal graag verder. Ik ben dan ook heel blij dat we hier allemaal zijn. Frans Gooren zal het plan zo presenteren en dat doet hij ook namens mij. Met de belangrijkste punten dat we meer bomen (en meer buitengewone bomen) willen, bomen beter willen beheren (zodat ze langer kunnen blijven staan en ouder worden) en dat de Kapvergunning Nieuwe Stijl ingevoerd wordt. Ik ben benieuwd hoe jullie over deze punten denken.

Raymond: Dit is wordt nu uw voorstel en de Raad beslist daar over?

Cathelijne: Dit is inderdaad het voorproces, we willen het hier terugleggen aan u en vragen wat uw gevoelens zijn daarover. Het plan gaat daarna naar het College en dan naar de Raad ter vaststelling. De inspraakmogelijkheden bij de Raad blijven bestaan. Als u niet in wil spreken, wordt uw aanwezigheid ook zeer gewaardeerd.

Raymond: We hoorde net al dat de reacties niet altijd positief zijn. Hoe is dat voor u?

Cathelijne: Ik hoor soms wat scherpe randjes in de stad, maar dat is ook een steun, dat Arnhem het belangrijk vindt om voor bomen te zorgen. De stad groeit, er komen meer mensen, dan is het ook belangrijk dat er meer bomen bij komen. Maar wat ik ook mooi vind is dat er binnen de organisatie al anders en bewuster gekeken wordt naar bomen. Het gesprek over bomen is er en het belang groeit.

Reactie: Men is bewuster, maar het is nog maar een klein deel. Het zogenoemde "Boombenu".

Cathelijne: Communicatie en educatie is inderdaad ook belangrijk in de stad. De waarde en functies van bomen inschatten en kennen. Dat inzicht zien we steeds meer in de politiek en in de maatschappij. Nu moeten we ook doorpakken op plekken zoals het natuurcentrum, scholen en bij particulieren.

Reactie: Wanneer wordt het Bomenplan in de Raad vastgesteld?

Cathelijne: Ik hoop, ook afhankelijk van het definitief maken en de uitspraak van het College, dat het plan nog in oktober in de Raad ligt. Daarna bepaalt de Raad wanneer het besproken wordt.

Raymond: Wat verwacht u in het College?

Cathelijne: Je weet niet hoe groot de 'hobbel' is. Het is altijd spannend of dat het er doorheen komt.

Raymond: We sluiten de avond ook af met het evalueren van het proces; wat kan er beter en wat is voor herhaling vatbaar.

Cathelijne: Het is niet perse nieuw wat we nu samen doen, maar hier wordt wel duidelijk om input gevraagd. Het ligt politiek wat ingewikkelder en spannender. De Raad wil er ook grip op hebben. Ik wil graag horen wat iedereen van het proces vindt. Echt meedenken vinden we belangrijk en dan is dit de 1^e stap en daar willen we van leren.

Presentatie Bomenplan op hoofdlijnen (Frans)

Frans: Ik wil graag reageren op de eerste reactie. Ik vind het jammer dat deze reactie kwam. Er wordt dan toch een wat negatieve sfeer aan het begin van de avond binnen gebracht. Er zit veel emotie op dit onderwerp. Op de inhoud zijn we het grotendeels met elkaar eens, op de uitvoering, details en haalbaarheid misschien minder, maar over de inhoud wel.

Frans houdt zijn presentatie van plan a.d.h.v. de sheets die u online op de website van het Bomenplan kunt bekijken.

Uitleg Frans

- We hebben respect voor bomen staat er niet letterlijk in, maar ik vind wel dat het in het hele plan terug komt.
- Het belang van bomen voor het klimaat, CO₂-opslag, fijnstof afvangen, hittestress verminderen etc., wordt in het plan gezien als de aanleiding en het doel. Het doel is niet de Kapvergunning of meer bomen aanplanten. Dat zijn middelen om ons doel te bereiken.
- Op de verschillende bomenpicknicks (in Moscowa, Coehoorn en Schuytgraaf) hebben we drie grote onderwerpen aanplant, beheer en kappen besproken. Die volgorde hebben wij ook aangehouden in het plan.

Aanplant

- We willen meer bomen. Op sommige plekken onderzoeken we de mogelijkheid om bos aan te planten. Voor de aanplantplekken kijken we naar het vergroten van de biodiversiteit, het

versterken van structuren of het tegengaan van hitteplekken. Aanplant kost geld en dat vraagt om een afweging van het budget.

- We willen meer toekomstbomen en meer buitengewone bomen die we langer verzorgen.
- We gaan planten op eindafstand. Er is veel voor te zeggen om wijkers en blijvers te hanteren, maar dat levert ook veel weerstand op bij het kappen van wijkers. We willen dat niet meer in nieuwe situaties. We willen zorgen dat we bomen uit kunnen groeien tot grote bomen.
- We willen meer gaan samenwerken. We hebben niet de illusie dat we alles zelf kunnen doen. We willen anderen helpen en we hebben het voornemen om in gesprek te gaan met andere partijen. Bijvoorbeeld woningcorporaties. Tuinen leeg halen willen we niet. We maken jaarlijks prestatieafspraken en daar willen we dit in meenemen.

Reactie: Prestatie-afspraken wordt niet genoemd. Maar het is SMART. Graag toevoegen in het plan.

- Een volledige uitwerking van alle ideeën is niet mogelijk in dit Bomenplan. Maar mijn uitleg over woningcorporaties kunnen we toevoegen bij Aanplant.

Beheer

- We blijven dunnen. Er is veel verwarring over dunnen. Dat het begrip gebruikt zou worden door de gemeente om zomaar bomen te kappen, wat niet waar is. Ook bijvoorbeeld bij zichtlijnen. Dunning is een normaal begrip in het bomenbeheer.

Reactie: Geldt bij dunning ook compensatie?

- Bij dunning is er normaal geen compensatie omdat deze maatregel onder 'normaal beheer en onderhoud' valt en daarmee buiten de Kapvergunning.
- We werken met beheervisies voor parken waarin we beschrijven hoe we het park onderhouden. Deze visies zijn opgesteld samen met schouwgroepen en later vastgesteld door de Raad. De nieuwe visies worden door het College vastgesteld. Als er bijvoorbeeld een zichtlijn in een beheervisie staat, dan mag je die behouden en daarvoor dus dunnen/kappen.

Kap en compensatie

- De Kapvergunning komt terug in een Nieuwe Stijl. Eigenlijk is de Kapvergunning nooit helemaal afgeschaft, ook niet in 2014. De APV is toen aangepast en nu willen we de verwarring weghalen. Er komt een melding voor elke boom (met een paar uitzonderingen). In overleg met de ODRA willen we dit voor elkaar krijgen zonder teveel bureaucratie. Via je adres en een aantal extra vragen kom je erachter welke regels er gelden voor jouw boom. Afhankelijk van het aantal punten en de locatie (tuin, openbare ruimte of binnen een project) begin je met een melding (dat kan ook het eindpunt zijn).

Reactie: Wat gebeurt er als je kap niet meldt?

- Als uiteindelijk blijkt dat je een boom kapt waarvoor je een vergunning had moeten hebben, dan is het economisch delict. Maar er staat niet in de Bomenplan dat er een straf ligt op het niet melden.
- Uitgangspunt is "nee, tenzij". Dat spreekt voor zich. De stroomschema's geven de "tenzij" aan. Dat zijn de situaties waarin het moet kunnen om een boom te kappen, wel of niet met een nadere afweging.
- Boombewust ontwerp hoort daar ook bij. De nadere afweging zal daarbij in samenspraak met de Teams Leefomgeving in de wijk worden gemaakt als het om een gemeentelijke boom gaat.

- De compensatie voor bomen wordt uitgebreid.
- Omtrent de discussie over biomassa. Wat er in het Bomenplan staat is dat we geen bomen gaan kappen om de biomassa centrale te voeden. Het kan wel zijn dat snoeihout of ander hout daar naar toe gaat, maar het is voor ons nooit een reden voor kap. Ik snap de boosheid voor de biomassa centrale, maar daar gaat het Bomenplan niet over.

Samenwerking en communicatie

- Zaken voor samenwerking en communicatie staan er op hoofdlijnen in. Er komt een uitvoeringsprogramma, waarin bijvoorbeeld meer uitleg komt over het Boom Kwaliteitsteam Arnhem (BKA). We hebben daarnaast nog andere ideeën om bewoners te betrekken en te kijken naar subsidieregelingen. Daarom moet dit Bomenplan ook gezien worden als een kaderplan.
- Het BKA kan bijvoorbeeld een club van 5 (of meer) mensen worden die kijken naar overkoepelende zaken in de stad, de zaken waar wij als gemeente (met bewoners) niet uit komen. Per wijk zijn er nu al schouwen en dit team kan daar een uitbreiding op zijn.
- Bij de evaluatie willen we kijken wat het effect is van dit plan. Op basis van luchtfoto's is de groenmassa bekeken en dat blijven we doen. Hoe ontwikkelt het bomenbestand zich: waar zijn er bomen weggegaan? Waar willen we mogelijk aanplanten? Dat wil de Gemeenteraad ook weten. En daarnaast willen we het Bomenplan na 5 jaar evalueren.

Reactie: Waarom pas over 5 jaar? Als er nog veel opgesteld moet worden en bekeken moet worden? Bij een goede situatie kan dat, maar nu nog niet.

- Voor ons is de uitwerking ook evalueren, dat is een continu proces. Het hele verhaal in de totale omvang willen we daarom graag over een langere periode evalueren. Maar we gaan er naar kijken.

Vraag en antwoord Bomenplan

Raymond: Na de presentatie van het plan willen u nu de kans geven om vragen te stellen en antwoorden te krijgen op verdieping van punten: ook waar u zaken mist of waar u vragen over heeft. Er staan 3 mensen van de gemeente om uw vragen te beantwoorden: Kees, Robin en Judith.

- **Judith: Beheer**
- Robin: Adviseur Groen en Ecologie
- Kees: Hoofd Bos en Parken

Hier samen genoemd als "gemeente"

Vragen/reacties

- **Reactie:** Ik heb geen vragen. Complimenten voor de mensen die het hebben opgesteld. Veel inbreng geweest en veel door elkaar. Het is een consistent verhaal geworden. Inhoud die heel goed recht doet aan de inbreng.
- **Reactie:** Ik heb ook een aantal dingen herkend en ik zie ook dat het lastig is. Er wordt gecompenseerd: hebben jullie een beeld daarbij? Een 50 jaar oude boom moet weg, hoeveel jonge bomen moet je aanplanten om dezelfde waarden te krijgen?
- **Gemeente:** Een boom heeft een waarde, ook een financiële waarde. Hoe ouder die boom, of bijzonderder die boom, hoe hoger ook de financiële waarde. Voor die financiën kan je bomen aanplanten. Daarbij kijken we ook naar de beschikbare ruimte. En anders compensatie naar kwaliteit, bijvoorbeeld ander soort groen. De balans is wel vaak dat er een bepaalde waarde niet terug kan komen, het overig geld kan dan in het Groenfonds. Het Kwaliteitsteam kan daar ons in adviseren. Er is dan al vanaf het begin een afweging.

- **Cathelijne:** Je wil het liefst dat er op de plek zelf gecompenseerd wordt met herplant, met dezelfde waarde. Dat is niet altijd mogelijk. Dan kan die waarde financieel omgezet worden. We zijn nu wel aan het kijken of we die compensatie (het geld) het label 'bomen' kunnen geven zodat het niet voor ander soort groen besteed kan worden.
- **Reactie:** Ik vind het een mooi plan in bewoording. Ik mis wel een aantal onderwerpen en ook een aantal onderwerpen vind ik niet ver genoeg uitgewerkt. Een extra verdieping is nodig. Ik mis klimaat, het komt heel weinig terug. We hebben extreem droge zomers, bomen hebben het zwaar. Er is niet nagedacht over hoe we bomen daarin kunnen helpen. Ik zou graag zien dat je specifiek dingen uitwerkt, bijvoorbeeld op droogte.
- **Gemeente:** Door de jaren heen heb droogte- en hitteschommelingen. Dat kunnen we in het beleidsplan niet vaststellen. We willen de bomen wel goed beheren, duurzaam beheren, zodat ze oud kunnen worden. Je vraag gaat vooral over beheer en komt in een latere uitwerking in de vorm van een beheerplan. Als we bomen kappen omdat ze dood zijn, dan doen we in principe aan herplant.
- **Reactie:** Verder zie ik niets over de bodem. Op een plek in Arnhem zijn nu 50 nieuwe bomen geplant. Veel zijn dood of staan er slecht bij. De bodem is daar te compact, te weinig zuurstof. Bodemverbetering is daarom ook belangrijk. Wat ik vooral wil zeggen, is dat voor mijn gevoel het plan niet volledig is. We kunnen met dit plan niet 5 jaar door. In de aanzet is het goed, maar niet concreet. Verder ben ik minder blij met de aandachtspunten. Qua bewoording staat er veel in over imago en beeld, maar we moeten van het beeld van 'cosmetisch groen' naar 'natuur-inclusief groen'. Meer horen over de functies. Ook in de puntenwaardering mis ik de ecologie in verhouding met de andere punten. Dan mag ecologie hoger in de ranglijst.
- **Gemeente:** We geven in de Groenvisie aan dat we werken met de groenstructuur. Een ecologische structuur, daar leggen we de nadruk op de systemen. In de wijken is het een ander verhaal, daar kies je dan eerder voor cosmetische bomen. Daar proberen we wel met bewustwording (inheems, bloemen, insecten) ook te kiezen voor ecologie, maar daar kan je wel, samen met de wijk, soms een andere afweging maken.
- **Raymond:** Ik hoor een heel aantal zorgen over zaken die nog verder uitgewerkt moeten worden. Hoe kijkt u naar dat deel van het proces?
- **Cathelijne:** Voor beleid wil je een doelstelling hebben en transparantie en verantwoordelijkheid vanuit mij is belangrijk. Bij andere visies en plannen is er een uitvoeringsagenda voor de verantwoording. Ik zie dat hier ook als belangrijke taak. Om dat te kunnen bewerkstelligen moeten we eerst de kaders vaststellen met elkaar om de Raad in te kunnen gaan. Daarna kunnen we het doorvoeren in de organisatie.
- **Raymond:** Het vertrouwen dat het lukt moet er wel komen, zowel bij bewoners als in de organisatie. Kan een evaluatie ook sneller?
- **Cathelijne:** Het is niet zo dat als het Bomenplan vast is gesteld, dat we dan klaar zijn. Dan begint het pas en daarmee gaan we concrete maatregelen maken. Dat kan met een één of twee jaarlijks plan van aanpak en daarbij kan de evaluatie ook al na 3 of 4 jaar zijn. Dit plan komt in ieder geval niet in een la te liggen.
- **Reactie:** Op de 1e bomenpicknick kwam ik met het begrip 'boombenu'. De bomen zijn een uitdaging voor ons om anders over bomen na te denken. Dat is een uitdaging voor Arnhem. Nieuwe leiding en visies zijn nodig, verantwoordelijkheden oppakken. De Molenplaats kan daar een hele mooie plek voor zijn om in te gaan op het 'boombenu'.
- **Reactie:** Een heel aantal vraagstukken zijn niet opgenomen, die wel behandeld zijn in de bomenpicknicks. Er staat niet in het plan:
 - ODRA op afstand van Arnhem
 - Onderzoek naar bestemmingsplannen en de bescherming die zij bieden aan bomen

- Vergroting van het onderhoud en beheer budget, is wel noodzakelijk voor een betere kwaliteit en meer kwantiteit
 - Budget voor extra aanplant
 - De Omgevingsvisie die noodzakelijk wordt, die gaat bepalen welke bescherming er komt bij particuliere terreinen
 - Maatregelen voor de bescherming van bomen tijdens evenementen
 - Het maaibeleid. Dit is ook genoemd als belangrijk onderdeel voor een betere ecologische omgeving.
- **Raymond:** Ik pik er een punt uit. We hebben inderdaad gesproken over evenementen. Is er een afweging waarom het er niet in staan, of is het concretisering?
 - **Gemeente:** Het staat er wel in, o.a. bij evenementen en werkzaamheden. We hebben gezegd dat we er aandacht voor hebben.
 - **Reactie:** Dat is bestaand beleid. Er is bekend hoe je ermee om moet gaan, maar er wordt gehandhaafd.
 - **Gemeente:** De gebruikersovereenkomst is nieuw. Daarin kunnen we afspraken maken.
 - **Raymond:** Ook aandacht voor de Omgevingswet is een punt. Hoe zit dat in het plan?
 - **Gemeente:** De Omgevingswet is een traject waar we mee bezig zijn. De uitgangspunten van het Bomenplan worden daar in opgenomen. We willen dat je bijvoorbeeld op een kaart kan kijken of je wel of niet binnen bepaalde plannen valt als je een boom wil kappen.
 - **Reactie:** Als ik kijk naar waar ik woon (Moscowa), daar geldt een bestemmingsplan met landschappelijke waarde. Daar mag ik heel weinig. Het is niet dat het allemaal heel vrij is om zomaar te kappen.
 - **Gemeente:** Binnen een bestemmingsplan heb je een vergunning nodig om bomen weg te halen en om bomen te planten. Dit wordt getoetst aan bepaalde waarden. Normaal beheer en onderhoud die je benoemt in plannen en visies zijn er om waarde te behouden, die mogen zonder vergunning. Maar voor de rest is vergunning nodig. Dat is ook een groot deel van Arnhem.
 - **Reactie:** Ik mag niet zomaar aan mijn eigen bomen komen. Toen het bestemmingsplan veranderde voor mijn wijk, viel ik ineens onder landschappelijke waarde, en toen kon ik niets meer. Snap ook mijn emotie dat ik weinig mag, en daar ben ik niet alleen in.
 - **Reactie:** Maar als u die boom weg haalt, komt er dan iemand kijken? Wie komt daar achter? Ik vind het wel erg als er gekapt wordt, ook bij mijn burens, maar dat zeg ik niet, want ik wil geen ruzie. Maar wordt het dan wel gecontroleerd?
 - **Gemeente:** Er zitten verschillende beschermingsregimes op. En we willen extra toezicht op evenementen en vergunningen.
 - **Reactie:** 'plan biedt kaders om bomen beter te beschermen'. Nog vaag. Waarom niet de vergunningsplichtige gebieden te vergroten?
 - **Gemeente:** Er vallen straks al meer bomen onder de vergunningsplichting.
 - **Reactie:** Daarom hebben we ook gevraagd om een onderzoek te doen naar de de bescherming via bestemmingsplannen. Op plaatjes gepresenteerd wordt dat bestemmingsplannen bomen beter beschermen, maar hoe beschermend zijn ze?
 - **Gemeente:** Gebieden die nog niet beschermd zijn, maar die wel in hoofdstructuur van groenvisie staan, willen we beschermen. Bij sommige oude bestemmingsplannen moet dit nog gebeuren. We kunnen alleen niet alles in een keer aanpassen.
 - **Cathelijne:** We komen straks met een nieuwe Omgevingswet. Daarin kan je gebieden aanwijzen waar andere regels gelden. Daar kan je ook bijv. hittestress gebruiken als reden voor aanscherping van de kapregels.
 - **Reactie:** Ik zou graag een inkadering willen zien in het begin van het plan. In welke stukken is wat geregeld voor groen? Dat mis ik nu.

- **Reactie:** Ik deel de complimenten. Waar ik wel een vraag over heb is over kap/herplanten. Binnen 1 jaar moet je herplanten op dezelfde plek, maar als het gaat over bomen elders aanplanten wil ik voorstellen dat je eerst herplant voordat je de boom mag kappen.
- **Gemeente:** Dat is een goede suggestie. Er is wel een verschil met een reden voor de kap, voor een gevaarlijke/dode boom moet die boom eerder gekapt worden. Maar voor een andere reden, kan die suggestie goed. Je kan sowieso zoeken naar plekken waar je kan herplanten.
- **Reactie:** Ik heb een vraag aan de wethouder. Ik vind dat we te weinig tijd krijgen, ook voor de beoordeling. Is het mogelijk dat we een week extra krijgen om de stukken te lezen?
- Frans: Er is zojuist toegezegd dat het plan deze maand naar de Raad gaat. Dan moet het stuk volgende week af en is er geen extra tijd.
- **Reactie:** Er zitten een heel aantal nieuwe ideeën in die we nog niet hebben gehoord. Die hadden we willen behandelen in een sessie. Dat vind ik een misser.
- **Reactie:** Over de puntentelling: hoe kan een boom 200 minpunten krijgen? Waarom praten we dan over punten? Ik kan het me voor stellen op ambtelijk niveau, maar tegen de stad kan je dat niet zeggen. Je moet het motiveren naar de stad. Mensen raken niet overtuigd dat als die boom 10 punten meer had gehad, dat die boom wel had kunnen blijven staan. Zet dat in woorden en niet in punten.
- **Reactie:** Als burger vind ik transparantie wel heel belangrijk, dan is inzicht in dit soort systemen juist heel goed.
- **Reactie:** Je kan niet alles afgrenzen, niet alleen in punten maar ook in gebieden. Burgers moeten verantwoordelijkheid gaan krijgen. Zorg samen ook voor vertrouwen. Hou onrust weg en zorg voor communicatie.
- **Reactie:** 'juiste boom, juiste plek', maar ook de bomen die er al staan als die niet goed staan, dan mogen die gekapt worden, las ik. Ik dacht dat we afgesproken hadden dat we dat niet zouden doen.
- **Cathelijne:** Even als eerste, we hebben niets afgesproken op onze avonden. Je hebt soms bomen in Arnhem die op de verkeerde plek staat, het slecht doet, niet goed groeit etc., als je dan iets gaat herinrichten dan kan je zeggen: we gaan hier iets aan doen en we planten een boom die daar langer kan staan en wel goed kan groeien en waarde kan krijgen. Dat vind ik een terecht argument. En dan kan je kijken of je de bestaande boom kan herplanten elders.
- **Reactie:** Afwegen is het wat ambtenaren al jaren doen. Dan ga je met het puntensysteem kijken wat voor boom het is. Is het de juiste boom op de juiste plek; is het de boom of de plek. En dan de hinder. Dan heeft het puntensysteem een waarborging.
- **Reactie:** Is er nog discussie mogelijk over het puntensysteem? Bijvoorbeeld dus ecologie.
- **Gemeente:** het is heel lastig om de biodiversiteit van een boom te bepalen. Maar vaak is het: hoe groter een boom, hoe groter de waarde voor CO2, fijnstof, biodiversiteit etc. Zonder dat echt te meten, kunnen we wel zeggen dat we een grote boom meer waarde heeft. De maat is een hulpmiddel om ecologie te bepalen
- **Reactie:** Het is een illusie dat we kunnen denken in puntensystemen en waarderingen. Als je in de tuin bezig bent, dan zie je dat, maar je kan niet willekeur en subjectiviteit uitsluiten.
- **Raymond:** De zoektocht is hier dat we niet als ambtenaar steeds weer naar dezelfde keuze moeten kijken, en de willekeur willen verminderen. Niet om subjectiviteit volledig uit te sluiten.
- **Reactie:** Is het Kwaliteitsteam bindend? Dat zou ik wel willen. Wat als de anderen er tegenin gaan?
- **Gemeente:** Nee, adviserend. We proberen heel goed samen de prioriteiten te stellen. In 95% van de gevallen ben je het ook eens met elkaar, soms niet, maar dan moet toch de gemeente het besluit nemen.
- **Reactie:** Ik vind aanwonend niet genoeg. Genoeg locaties waar alleen de aanwonenden betrokken worden. Wat voor belang is het dan; stadsbelang of wijkbelang?

- **Reactie:** Voor stadsparken moet je ook de stad uitnodigen. Dat staat niet in het Bomenplan. Nu blijft het juridisch, 100 meter.
- **Raymond:** het verschil tussen wijk en stad, dan hebben stadsparken functie voor de stad. Moet daar het BKA bij komen?
- **Gemeente:** voor alle stadsparken is iedereen uitgenodigd. Maar hoe weten mensen dat ze uitgenodigd zijn?
- **Reactie:** Waarom niet principieel kiezen bij stadsparken: iedereen is belanghebbend?
- **Cathelijne:** Er is een verschil tussen in een schouwgroep zitten en daarin meedenken en over juridisch belanghebbend zijn.
- **Gemeente:** Met wie wij praten daar zijn we vrij in. Uiteindelijk ligt de beslissing bij de gemeente. En de rechter kijkt dan of je belanghebbend bent.
- **Reactie:** Er is geen wet die dat voorschrijft.
- **Raymond:** dit moeten we nader uitzoeken.
- **Reactie:** Kwaliteitsteam; geen mandaat. Wat zijn de spelregels?
- **Gemeente:** Stel dat de gemeente afwijkt van het advies. Dan zal dat team ook van zich laten horen, richting het bestuur wellicht. Wij informeren het bestuur over onze visie en daar kunnen ze weer verder mee kijken. Op basis van argumenten neemt de gemeente een beslissing, maar het staat het team altijd vrij om naar het bestuur te gaan.
- **Reactie:** Hoe komt zo'n team tot stand?
- **Gemeente:** Het enige wat wij concreet hebben is de rol van het team. De uitvoering van het idee komt pas als we weten dat het team er komt.
- **Wethouder:** Ik wil er ook voor waken dat wij dat niet allemaal gaan beslissen als gemeente. Daar moet een vorm van onafhankelijkheid inzitten.
- **Reactie:** Ik zit in het digipanel van de gemeente Arnhem, waar je enquêtes krijgt. Het zou mooi zijn als daar ook vragen over bomen komen, naast dat Kwaliteitsteam.
- **Reactie:** Eerst was er voor gemeentelijke bomen een vergunning bij 8 cm, daarna was het 25 cm en het wordt 35 cm. Waarom niet 25cm?
- **Gemeente:** het ging eerst om doorsnede, nu om omtrek. 35cm is ongeveer 10cm doorsnee. Voor particuliere gaat het om 80cm omtrek, dat is dan wel 25cm doorsnee.
- **Reactie:** Complimenten aan het uitwerkingsteam. Veel tijd en energie. Veel brainstorm gehad, ook over biomassa centrale. Hoe ga je handhaven dat we geen bomen binnen de gemeente daarvoor kappen?
- **Gemeente:** Dat is best lastig. Hoe controleer je dat de bomen daar niet aan geleverd worden? Het gaat naar de hoogste bidder. Deze maakt er vaak het duurzaamste product van. Hoe duurder, hoe minder waarschijnlijk biomassa. We zouden ook toe kunnen voegen dat degene die het het meest duurzaam verwerkt, extra punten krijgt bij aanbesteding. Betreft de economische waarde van het hout: in de parken kost het uitvoeren van maatregelen alleen maar geld. In de bossen levert het in het algemeen geld op.
- **Reactie:** in parken wil je gebieden hebben die je vrij houdt van takhout en ander los hout. In bossen hoeft dat niet. Het dikke hout kan zaaghout of meubelhout worden. Ander hout kan je laten liggen of kan zogenaamd 'energiehout' worden. Je kan kiezen om het te laten liggen. Dat heeft dan wel direct invloed op het uiterlijk. Dat uiterlijk wordt vaak in de visie verwoord.
- **Reactie:** dan lijkt het mij logischer dat je het verwerkt naar hout snippers en terug brengt naar de grond.
- **Reactie:** In een andere gemeente wordt snoeihout verkocht en verwerkt tot compost, ook een optie.
- **Reactie:** Ik mis nog een aantal zaken:
 - o Geen aantallen voor meer bomen

- Geen herstel van beeldbepalende lanen
 - Geen aanpak hitteplekken bijv. binnenstad
 - Geen aanleg voedselbos opgenomen
 - Geen aankoop landbouwgronden opgenomen
 - Ook staan er een aantal dingen in die hier nooit genoemd zijn. Zoals kappen voor zichtlijnen.
- **Gemeente:** Er zijn een hele hoop dingen die we niet genoemd hebben: dat klopt. Het plan is niet alleen het resultaat van de picknicks. Ook bijeenkomsten met deskundigen, ook wat PLANTERRA heeft opgehaald. Als we dan kijken naar bijvoorbeeld zichtlijnen, die staan in de beheerplannen van de parken en zijn samen met schouwgroepen opgesteld. Daar waren we het toen mee eens en dat is vastgesteld. In Lauwerspark was er geen beheerplanning. Daar waren de zichtlijnen niet vastgesteld en daarom werd het een goed voorbeeld van hoe we dit niet moeten oplossen.

Terugkoppeling proces

Raymond: We gaan naar de terugkoppeling van het proces. We hebben deze vorm van inspraak naar voren gehaald, voordat het plan naar de Raad gaat. We hebben met iedereen heel intensief gepraat en willen graag weten hoe u dat vond.

Wat ging daar goed? Reacties uit de zaal:

- Open, iedereen, verbonden. Met elkaar kunnen bomen. Veel gefundeerder beeld, betere afweging. Je leert en hoort van elkaar. Diverse manier naar één onderwerp kijken.
- Het vergroot het boombenul.
- Wij krijgen meer helderheid. Ook al is dat niet heel specifiek altijd, we krijgen wel feeling met het onderwerp van de gemeente. Zit nog met veel vragen, dat is nu te vroeg. Komt er een vervolg? Kunnen wij dan nog dingen kwijt, als je specifiek gaat kijken?
- Insteek om heel veel mensen uit te nodigen, goed te faciliteren, heel goed. Meerdere bijeenkomsten. De 4 picknicks lijkt veel, maar was nog beetje te weinig, maar proces groter is ook niet fijn.
- Heel goed om naar elkaar te luisteren. Ook tijdens de bijeenkomsten werd er nog bijgestuurd.
- Samen met de stad, met je bewoners, openlijk bepraten.
- Heel veel ideeën konden we inbrengen, zowel voor- als tegenstanders.
- Ik wil jou complimenten geven als gespreksleider. Ik vind het goed dat het door de verschillende wijken heen gehouden is.

Wat kon beter?

- Bijzonder jammer dat we pas 7 dagen eerder het plan hadden. Het is essentieel dat we de visie van de gemeente horen en de stukken ruim van te voren krijgen. Nu ben je eigenlijk in strijd met je eigen voornemens.
- **Wethouder:** wat is dan wel genoeg tijd?
- **Reactie:** Het had juist heel goed in de zomer gekund tijdens al het politieke gedoe, om dan alvast de ideeën te sturen. Ik heb minstens een maand nodig, dat vinden anderen ook. Mensen hebben ook behoefte om tussendoor in kleine groepjes te praten.
- Ik vind dat er niet goed naar elkaar geluisterd is. Door wrijving op de avonden is er veel tijd kwijt geraakt aan ruis/verstoring, die hadden we veel productiever in kunnen vullen. Dat wel iedereen mee kan praten, de groep heel breed, dat vind ik heel positief. Niet teveel willen inkaderen. Ben eigenlijk best verbaasd dat we ergens op uit zijn gekomen. Het was voor jullie ook een experiment. Wel een paar momenten gehad dat het mij meer energie kostte dan dat het mij opleverde.

- Deel van de overlap komt denk ik door het feit dat we door de stad heen getrokken zijn. Dus bijv. dat mensen van zuid niet naar noord wilden gaan. Dan heb je mensen die nog weinig weten, die ineens suggesties gaan doen die we al lang behandeld hebben. Ik vind dat je dit meer wijkgericht moet doen. En dan vanuit de wijk iemand naar de stad sturen. Dit moet een vervolg krijgen. We willen niet afwachten. Na 4 jaar moeten we weer afwachten wat de politiek doet, er moet een goed mechanisme komen. Zelfactivering bij burgers wordt al steeds minder; het wordt vaak opgelegd wat de burger moet doen. We zitten er nu tussenin.
- In dit geval hadden we 7 dagen de tijd, maar soms was het zelfs op de dag zelf bij een picknick dat we de stukken kregen. Dit was heel vervelend.
- Aanloop naar de 1^e bomenpicknick; meer mensen trekken. Belangrijkste punt: vooraf veel meer duidelijkheid bieden over wat er met de inspraak gaat gebeuren. En van te voren verwachtingsmanagement: doel van het plan. Ik vind het een vaag kader/richtlijn. Concrete uitwerking ontbreekt. Dat vind ik teleurstellend, ook voor de Raad, als de uitwerking er niet is. Dan ondervang je ook dat er meer mensen komen en dat ze zich beter kunnen voorbereiden.
- Ik sprak net met iemand van de Raad, die had het plan vluchtig doorgenomen. Ik had het graag concreter willen hebben, maar de wethouder had al gezegd dit wordt een nota van mij aan de Raad. Ik luister en jullie praten. Het raadslid dat ik sprak was blij met dit abstractieniveau.
- Ik weet niet hoe concreet het kan worden, elke situatie is anders. Verschillende buurten, bomen, omstandigheden etc. Elke keuze moet/kan anders en dat kan niet in een beleidsplan vastgesteld worden.
- Ik had al veel eerder een mail gestuurd, voor de 1^e bijeenkomst. Die mail is zoek geraakt. En de onderwerpen zijn nooit besproken, waaronder handhaving.

Oproep van Raymond: Als er zaken ontbreken/verkeerd staan bij de inbreng van bewoners: meld het dan. En als u nu moet afwegen of u weer mee zou doen? Resultaat: de helft doet weer mee.

Vervolgstappen & afsluiting

Wethouder: Het is best heftig geweest, maar als ik hier weg ga dan ben ik wel een tevreden mens. Ik wilde een manier vinden om dit gesprek te hebben. Dan kan je botsen met meningen. Maar wel veel dingen die ik mee kan nemen en zaken waar we naar moeten kijken, bij dit plan of bij de uitwerking van het beleid. Ik ben er dus zelf positief over, maar ik realiseer me ook dat het veel gevraagd is, ook hoe de sfeer was, en een constructief gesprek was er niet altijd. Ik ben wel heel blij dat jullie zijn blijven komen. Daar ben ik dankbaar voor.